

METHODIEKNASCHOLING

Stysteemgericht werken met gezinnen

Empowerment van het gezin

GESCHEIDEN HULP AAN OUDERS EN KINDEREN

Bij de Jeugdhulpverlening, het maatschappelijk werk en de geestelijke gezondheidszorg komen vaak ouders die problemen hebben met hun kinderen en jongeren die problemen hebben met hun ouders. Meestal wordt de hulp aan één van beiden of aan beiden apart van elkaar gegeven en worden ouders en kinderen zelden samen om de tafel gezet voor een gezinsgesprek.

Zicht op de interactie

Dit heeft tot gevolg dat hulpverleners niet echt *zicht* krijgen op hoe de feitelijke interactie tussen ouder en kind nu precies de problemen beïnvloedt. Of omgekeerd hoe de ontstane problemen de interactie beïnvloeden. Daarnaast krijgen zij ook geen zicht op wat er wel goed gaat en waar de gezonde krachten van het gezinssysteem zitten.

Invloed op de interactie

Wanneer zij niet met het hele gezin werken, missen hulpverleners de kans om direct *invloed* uit te oefenen op de kwaliteit van de gezinsinteracties of om de eigen potentie van een gezin aan te boren en tot ontwikkeling te brengen.

Behoeft aan scholing

De reden voor dit gescheiden hulpverlening kan zijn dat het eenvoudiger lijkt beide partijen apart te spreken dan samen. Veel hulpverleners hebben weinig scholing in het werken met gezinnen en er kunnen, wanneer men conflictueuze partijen bij elkaar zet, heftige confrontaties ontstaan die om een hulpverlener vragen die persoonlijk en professioneel stevig in zijn schoenen staat. Het is begrijpelijk, dat hulpverleners die in hun opleiding niet geleerd hebben duidelijk te zijn en actief in te grijpen, zulke situaties liever vermijden.

Minder terugval bij gezinsbehandeling

Toch is dit jammer omdat een hulpverlener in gesprekken met het hele gezin beter en sneller kan zien wat er aan de hand is en er effectiever voor kan zorgen dat er gebeurt wat er gebeuren moet. En dit met een langduriger effect, omdat het gezin nu zelf heeft geleerd hoe zij hun problemen hanteerbaar kunnen houden. Uit onderzoek blijkt dat van de diverse groepen problematische jongeren die er zijn, degene die via gezinsgesprekken geholpen zijn het laagste percentage terugval vertonen.

EMPOWERMENT VAN HET GEZIN

De meeste ouders en kinderen willen, hoe onthand en gebrekkig ze dat ook tonen, graag van betekenis zijn voor elkaar. Zij hebben altijd belang bij een goede verstandhouding, maar weten niet hoe ze dat moeten doen. Wij zien het als de taak van de hulpverlening om deze potentiële krachtbron van het gezin aan te boren, de negatieve patronen te stoppen en ouders en kinderen te helpen om op een meer constructieve en leukere manier met elkaar om te gaan. Daarbij kan het ook belangrijk zijn dat het gezin leert de hulpbronnen uit zijn omgeving te gebruiken.

DOEL VAN DE TEAMNASCHOLING

Met deze nascholing willen wij hulpverleners:

- Inzicht geven in de verwevenheid van individuele- en gezinspatronen;
- Handvatten geven hoe ouders of kinderen bij de hulpverlening betrokken kunnen worden;
- Leren op een effectieve, persoonlijke en constructieve wijze leiding te geven aan gezinsprocessen.

PROGRAMMA

In deze zesdaagse nascholing staat iedere dag een thema centraal:

Eerste dag: Waarvoor en hoe ouders of kinderen betrekken bij de hulpverlening.

- Relatie-ethiek: verantwoordelijkheid en medeverantwoordelijkheid
- Indicaties en contra-indicaties
- Valkuilen bij het betrekken van gezinsleden
- Hoe ouders erbij te betrekken: angsten van ouders
- Hoe kinderen erbij te betrekken: loyaliteiten van kinderen

Tweede dag: Relationele patronen in gezinnen

- Evenwicht tussen autonomie en verbondenheid; gezinstypen
- Opvoedingsstijlen van ouders en complementaire reactiepatronen van kinderen
- Systeemkenmerken van het gezin: circulariteit, hiërarchie
- Gezinsstructuur: subsystemen, grenzen, coalities
- Fasen in de levenscyclus van gezinnen
- Symptomen: levensverlies en ziekte winst

Derde dag: Het aanpakken van gezinsproblemen

- Verband tussen gedragsproblemen, opvoedingsproblemen en gezagsproblemen
- Wat ontbreekt er in gezinnen met gezagsproblemen?
- Wat moet er dus gebeuren?
- De hulpverlener als voorbeeld

Vierde dag: Gezinsgesprekken met een kind als aangemelde patiënt

- Flexibele strategie; gezinsoverleg: de ouders blijven verantwoordelijk
- Probleembespreking in het gezin: concretiseren van de problemen
- Probleemoplossing: hanteerbaar maken door handvatten aan te reiken
- Probleembehandeling: blokkades opruimen via de gezinsinteractie

Vijfde dag: Werken met multiprobleemgezinnen

- Vaardigheden voor outreachend werken
- Kenmerken van multiprobleemgezinnen
- Niveaus van gezinsfunctioneren
- Wat kan/moet de hulpverlener op ieder niveau doen
- Hoe kan hij dat doen, wat vraagt dit van zijn persoonlijk functioneren

Zesde dag: Reflectie en evaluatie

- Wat heb ik geleerd, wat doe ik nu anders
- Wat vind ik nog steeds moeilijk, wat zijn mijn valkuilen
- Wat heb ik daarvoor nog nodig

ERVARINGSGERICHTE WERKWIJZE

In de teamnascholing wordt op ervaringsgerichte wijze gewerkt. Dit dat wil zeggen dat er uitgaande van concrete casussen op praktische wijze wordt geoefend. Hierdoor doen de cursisten ter plekke ervaringen op en ontwikkelen zij vaardigheden in het op een persoonlijke en effectieve wijze helpen van cliënten. Het geleerde blijkt steeds weer direct toepasbaar te zijn in de dagelijkse praktijk.

De leervormen die worden gehanteerd zijn:

- Live supervisie
- Praktische vaardigheidsoefening via casusinbreng
- Bestuderen en bespreken van theorie
- Terugkoppelen van de tussentijdse praktijkervaring

VOOR WIE

Deze teamnascholing is bedoeld voor teams in het maatschappelijk werk, de jeugdzorg, de geestelijke gezondheidszorg, de verslavingszorg en de reclassering. De nascholing kan in overleg afgestemd worden op de specifieke behoeften van het team.

KOSTEN

De kosten bedragen € 1.050,- per cursusdag, exclusief reis- en materiaalkosten en inclusief voorbereidingstijd. Bij voldoende belangstelling kan de nascholing ook via open inschrijving worden gegeven.

ERKENNING

Deelname aan deze cursus levert 4,2 registerpunten op in het kader van de beroepsregistratie van maatschappelijk werkers en agogen,

INFORMATIE

Bent u geïnteresseerd in deze training, bel dan voor informatie naar ons secretariaat of voor het maken van een afspraak voor nader overleg naar dr. Roel Bouwkamp.

WIE VERZORGT DE NASCHOLING

Deze nascholing wordt gegeven door Roel Bouwkamp, Sonja Bouwkamp of door medewerkers van het Kempler Instituut Nederland. Dit instituut is een onafhankelijk centrum voor opleiding, nascholing, consultatie, methodiekontwikkeling en beroepsinnovatie, met als doel het verbeteren van de kwaliteit en de effectiviteit van de hulpverlening.